

Однак протягом останніх років питома вага заощаджень у сукупних доходах населення має стійку тенденцію до зменшення, що свідчить про фактичне зменшення реальних доходів населення. Крім того, значна частина заощаджень набуває форми приросту готівкових коштів. Більше того, фіксується навіть від'ємне значення показника приросту фінансових активів населення, що на практиці означає відтік коштів з фінансових інститутів.

Тому розв'язання завдання формування інвестиційних ресурсів для прискорення економічного розвитку має включати як заходи зі збільшення доходів домогосподарств, так і їх заохочення до заощаджень у формі приросту фінансових активів.

Головна роль у цьому належить фінансовим інститутам, які мають запропонувати більш надійні, привабливі та менш ризиковані фінансові інструменти, здатні зацікавити домогосподарства вкладати заощадження саме в них.

Разом з тим акумуляція заощаджень домогосподарств за допомогою фінансових інструментів – це лише перший крок, який формує інвестиційний потенціал. Його перетворення на реальні інвестиції потребує доведення цих коштів до реальних інвесторів через банківські кредити та первинний ринок корпоративних цінних паперів. Ці питання можуть стати предметом подальших досліджень.

Список використаних джерел:

1. Базовий курс по ринку цінних паперів. URL: <http://bibliograph.com.ua/cennyebumagi/58.htm>
2. Карпшин Н. Інвестиційна поведінка домогосподарств: світові моделі і національні особливості. *Світ фінансів*. 2015. № 4. С. 138-151
3. Рамський А. Ю. Інвестиційний потенціал домогосподарств: монографія. Київ: КНУТД, 2014. 352 с.
4. Степанова А., Удод Є. Заощадження домогосподарств як важливий інвестиційний ресурс країни. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2012. Вип. 136. С.45-50.
5. Стеценко Б. «Індивідуальні інвестори – фінансові інституції»: проблеми взаємодії в Україні. *Економіка і менеджмент*. 2017. № 24. Ч. 2. С. 83-87.

ВІННИЦЬКА О.А., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий аналіз діяльності підприємства у ринковій економіці є однією з найважливіших функцій управління. Аналіз фінансових результатів, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства допомагає виявити та

ліквідувати недоліки у фінансовій діяльності, знайти резерви поліпшення фінансового стану.

Фінансова стійкість підприємства – це комплексна, багатofакторна економічна категорія. Достатньо часто в науковій літературі зустрічаються різні інтерпретації цього поняття, а саме: “фінансова стійкість”, “фінансова стабільність” та “фінансова сталість”. На наш погляд, існує необхідність визначення особливостей таких тлумачень згідно до визначень тлумачного словника [5]. Так, поняття “сталий” ототожнюється зі станом, що не змінюється, зберігає той самий склад, розмір та форму: незмінний, постійний, стабільний; в свою чергу “стабільний”, який забезпечує сталість, незмінність яких-небудь величин, характеристик, ступінь впливу чого-небудь; “стійкий” – той, для якого характерні стабільність, постійність, сталість, урівноважений, який проходить спокійно.

Отже, поняття “стійкість” включає в собі сталість та стабільність, тобто саме стійкість є категорією, що поєднує ці дві характеристики.

Симптоматичним є те, що в умовах ринку фінансовий стан підприємства розкриває не лише ступінь його життєдіяльності, а й потенціал розвитку, який акумулюється в його стійкості (стабільності). У загальному розумінні “стійкість” трактується як властивість системи так реагувати на зміни (вплив) зовнішнього середовища, щоб не лише генерувати чинники, які зумовлюють її врівноважений стан, а й забезпечувати подальший розвиток. Залежно від виявлення виділяють три різновиди стійкості економічної системи: статичну, динамічну і результативну, тобто таку, що генерує її кількісні та якісні зміни [1, 4].

Очевидно, що найстійкішим є статичний стан, тобто стан спокою. Проте коли йдеться про характеристику стану певного процесу, а саме про фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання, необхідно враховувати, що будь-який процес – це дія, рух, а рух не може бути статичним – він динамічний за сутністю свого прояву.

Погоджуємось із думкою окремих вчених, що “стабільність” як характеристика фінансового стану підприємств є ознакою сталості (постійності) руху як динамічного процесу, що має певну швидкість, темп, вимір прояву у порівнянні розмірностей теперішнього стану з минулим. А от застосування терміну “стійкість” до динамічного процесу характеризує сталість його прояву в часі, тобто динамічну стійкість [6].

Виходячи з точки зору неокласичної політекономії про те, що окреме підприємство за умов ринку функціонує як відокремлена, автономна частка загальнооекономічної системи, слід визначити, що в основі забезпечення фінансової стійкості окремого ринкового підприємства лежить рух грошових коштів, який узгоджений щодо обсягів та у часі і відбувається як безперервний процес. Для кожного напрямку використання грошових фондів має бути відповідне джерело, тобто кожному активу повинно відповідати джерело покриття. В широкому розумінні активи підприємства – це чисте використання коштів, тоді як зобов'язання та власний капітал розглядаються як чисті джерела. Достатньо обгрунтовано, на наш погляд, є думка О.В. Кондратьєва, про те, що

цикл руху грошових засобів здатний забезпечити фінансову стійкість типової промислової компанії, якщо досягнута їх узгодженість у розмірі і в часі [2].

У практичній діяльності для функціонуючого підприємства реально не існує початкової та кінцевої точки руху грошових потоків. Тому кінцевий продукт слід розглядати як суму витрат сировини, основних засобів та праці, які в кінцевому підсумку оплачуються. Готова продукція або оплачується грошима, або продається у кредит, що призводить до виникання дебіторської заборгованості. Якщо ціна продукції перевищує суму витрат, то формується прибуток, якщо ж ситуація буде протилежною – підприємство матиме збиток [3]. Величина грошових засобів залежить від цілого ряду факторів: обсяги виробництва, реалізації, інкасації дебіторської заборгованості, капітальних витрат і розмірів фінансування тощо. З іншого боку, запаси сировини та матеріалів, незавершеного виробництва, готової продукції, дебіторської заборгованості, кредитів, що підлягають оплаті, залежать від обсягу грошових засобів підприємства і спрямованості їх на забезпечення розширення виробничого процесу.

Отже, все вищевідзначене дозволяє стверджувати, що логіка побудови дефініції економічної категорії “фінансова стійкість” передбачає її розгляд передусім з позицій відтворювального процесу. В цілому дана категорія розкриває економічні відносини, які складають фінансовий механізм забезпечення поступального руху соціально-економічного розвитку підприємства.

Список використаних джерел:

1. Астахов В. П. Анализ финансовой устойчивости фирмы и процедуры, связанные с банкротством. М.: Ось-89, 1995. 80 с.
2. Кондратьев О. В. Фінансова стійкість у механізмі господарювання підприємством. *Фінанси України*. 1997. № 7. С. 73-76.
3. Корнієнко Т. О., Чвертко Л. А., Вінницька О. А. Визначення інструментів та факторів, що впливають на формування стану економічної безпеки в сільськогосподарських підприємствах. *Науковий журнал «Економічні горизонти»*. 2018. № 4(4). С. 118-127.
4. Маккаян Э. А., Герасименко Г. П. Финансовый анализ. М.: Финансы и статистика, 1997. 160 с.
5. Новий тлумачний словник української мови: 42000 слів / укладач В. В. Яременко, О.Сліпушко. К.: Аконті, 2000. 4 том.
6. Пилипенко А. Фінансова стійкість і стратегія підприємства в умовах ринку. *Банківська справа*. 2000. № 2. С. 56-58.